

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Cap. 8. Circa Regularem Obedientiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

fatis est, quod voluntati superioris saltem futurae nixus ille operetur, sic enim ad vitandum futurum, ex praesumptio de voluntate Domini sufficit, ut constat ex leg. *Iner omnes ff. de furtis, §. Rele.* à fortiori sufficit ad vitandam proprietatem. Ita Nauar. *comment. 2. de Regular. n. 20.* Nauar. l. 3. *de resit. c. 1. p. 3. dub. 1. n. 160.* Azor. p. 1. c. 12. l. 12. g. 2. 3. & 4. Sanch. l. 7. *Dec. c. 19. n. 4.* Suar. to. 3. *de Relig. l. 8. c. 11. n. 4.*

190
Cum his
opinor.

Certe non credam vouentes paupertatem strictius se obligare voluisse, igitur ex praesumpta superioris voluntate Religiosus à proprietatis piaculo excusatur.

DVBIUM XLVI.

Sufficitne probabilis cognitio voluntatis superioris futurae circa licentiam impetrandam, ut praesumptio illius liberet Religiosum à piaculo proprietatis?

191
Non sufficit
probabilis
cognitio.

Non sufficit cognitio probabilis, sed certa requiritur. Quia alias aderit periculum operandi absque villa licentia, & absque superioris voluntate. Sic Mol. to. 2. d. 276. circa finem Petrus de Ledel. to. 1. *sum. tr. 8. c. 21. diff. 7.*

192
Probabilis
cognitio
sufficit.

Probabilis cognitio sufficit. Quia sic operans, moraliter certus est de superioris voluntate, neque periculo morali operandi sine licentia exponitur, esto physico exponatur. Ita Nauar. *comment. 2. de Regular. n. 20. & sum. c. 17. n. 5. l. 1. c. 2. dub. 8. n. 49.* Mendoza *quodlib. q. 8. concl. 8.* Sanch. l. 7. *Dec. c. 19. n. 13.* Suar. to. 3. *de Relig. l. 8. c. 11. n. 11.*

193
Idem de
fendo

Idem teneo. Sed moneo, in hac receptione, & bonorum dispositione ferè semper peccatum veniale committi, eo quod superior cum commode audiri potest, agere ferat hanc clandestinam, ac furtivam receptionem, ac dispositionem, ut potè Religiosae observantiae, & paupertatis puritati satis aduersam. Attamen quia haec contradictio, solum est de modo clandestino, ac furtivo, non de ipsa receptione, & dispositione culpam venialem non excedit. Mecum Suarius, Sancius, & Nauarrus citati.

CAPVT VIII.

Circa Regularem Obedientiam.

DVBIUM XLVII.

Episcopus habetne potestatem compellendi Religiosos non exemptos ex vi voti obedientiae ab eis emissi, ad observantiam regularem?

194
Plura

Certum est, pontificem summum potestatem habere obligandi quoslibet Religio-

fos ad Regularem observantiam, non solum ex iurisdictione sibi à Christo concessa, sed etià ex obedientiae voto, quod ipsi censendum est emitti, tanquam supremo omnium Religionum Generali. Quia cum ipse omnium Praetorum caput sit, ab eoque eorum iurisdictione dependat: conueniens erat, ut obligatio illis ex voto acquisita, efficacius ei acquireretur Sanch. l. 6. *Dec. c. 1. n. 8.* Laym. l. 4. *tr. 5. c. 8. n. 3.* Si verò de Episcopo loquamur, duo certa praemittito. Primum, monialibus sibi subiectis posse in virtute obedientiae praecipere. Quia illarum superior est, instar aliorum Praetorum Regularium. Secundum in Religiosos exemptos (quales sunt ferè alij omnes Religiosi) non habere ex vi voti potestatem praecipendi. Quia absolute non est eorum superior quoad Regularem observantiam: tamen in aliquibus actionibus ad disciplinam Ecclesiasticam pertinentibus eos subiectos habeat: videlicet in librorum impressione, in audiendarum confessionum, & officij praedicandi licentia, in oblatione festorum, & censurarum, in assensu ad publicas processiones, in componendis de praecedentia locorum controuersiis, in Religiosis publice delinquentis punitione, in paelae profecturae exploratione voluntatis. Quos tamen Religiosos si priuilegium habeat à Sede Apostolica, ne possint excommunicari, suspendi, & interdicti (quale habent omnes Mendicantes ex eorum *compend. v. exemptio. n. 9. 2. 3. & 24.* & societas Iesu ex Bulla Pauli III. edita anno 1549. & omnes alij Religiosi, qui in Mendicantium priuilegiis communicant) nequit Episcopus ad haec obseruanda censuris Ecclesiasticis cogere, nisi in casibus à Trident. expressis: videlicet, cum absque licentia celebrant in oratorio privato, & horis non debitis, superstitionesve in celebratione admittunt, *sessio. 22.* vel quando claustrum Monialium tentant impedire, *sessio. 25. cap. 5.* vel cum nolant bona nonitis respicientibus restituere eodem *sessio. cap. 16.* In aliis autem casibus depositione, detractione in archus Monasterium, aliisve poenis arbitrariis procedere debet. Sanch. l. 7. *de matrim. d. 3. n. 23.* Barb. p. 3. *de potest. Episc. allegat. 78. n. 25.* Quæstio vero est de Episcopo comparatione Religiosorum non exemptorum (si qui ultra Moniales sint) an habeat potestatem ex vi voti obedientiae ab illis emissi, eos ad observantiam Regularem compellendi?

Potestatem non habet. Quia ex iuribus constat, solum debere admitti compulsionem in iis, quæ pertinent ad Ecclesiasticam disciplinam, in qua Episcopus Praetato Regulari est praerendus, sic Sanchez libro sexto *Decalog. cap. prim. numero 13.* aliis relatis. Layman. libro quarti. *tractat. quint. cap. octauo numero secund.* & videtur esse Diu. Thomæ in 2. *dist. 44. expost. littera ad 3.*

Habet quidem potestatem, ut cogat huiusmodi Religiosos ad Regularem observantiam non solum ex potestate iurisdictionis, sed etiam ex potestate dominativa orta ex voto obedientiae, & traditione Religiosorum sibi facta. Quia si hi Religiosi non essent obligati Episcopo obedi-

Pontifici
Episcopi
que potest.
in Reli
giosos.

195
Non potest
eos compellere.

196
Compellere
potest.

SeCt. II. de Profes. Religiosa Dubia. 207

dire, sed suo Regulari Prælo in pertinen-
tibus ad Regularem observantiam, absolute
exempti esse ab Episcopi iurisdictione, quod
est contra suppositum. Ita Petr. Ledesma 1. 2.
sum. 17. 10. 6. 7. notab. 2. Inclinat Suar. 10. 3. de
Relig. 1. 10. 6. 1. 1. 15. Tenet Palao 10. 3. d. 4. de
statu Relig. pun. 2. n. 6.

197
Hanc eligo
sententiam.
Sciens, primam sententiam esse communem,
adhuc reor secundam esse probabiliorem.
Nam Prælati Regularis huiusmodi Reli-
giolorum aut habet in eos iurisdictionem
immediate à Papa, aut medio Episcopo. Si
immediate à summo prælatu, erit Religio
exempta, de qua non est sermo. Si medio
Episcopo; ergo Episcopo vixitè princi-
pali Prælo, & à quo Regularis Prælati
iurisdictione dependet, obedientia promittitur.
Habet igitur potestatem, eos ad Regula-
rem observantiam compellendi.

D V B I V M XLVIII.

*Estne in peccato lethali Religiosus ex
consuetudine violans regulas sub
mortali non obligantes?*

198
Nonnulla
circa regu-
las certa
præmittit.
N Religionibus præscribuntur regulæ
obligantes sub mortali, vel sub veniali,
vel ad nullam culpam; quæ dixeritis ex
verbis constitutionis, & ex cuiusvis Ordinis
consuetudine est desumenda. Si regula
obliget sub mortali, illius transgressio mortalis
erit contra obedientiam votum, si sub
veniali solum, transgressio illius contra votum
venialis existit. Potest autem ex duplici
capite ad veniale obligare. Primo ex levi-
tate materiæ. Secundo ex voluntate legisla-
toris. At si per se regula ad nullam culpam
obliget, ut sunt regulæ Sanctissimi Ordinis
prædicatorum, minorum, & Societatis Iesu:
illius transgressio ob votum obedientie nullam
culpam inducit, quia illud votum non est
de servanda illa regula, sed de servandis
Religionis præceptis sive à iure, sive ab homine
latis. At regula nullam in conscientia
obligationem ad sui executionem in-
ducens præcepta non sunt. Ergo de il-
lis non est obedientie votum. Suar. 10. 3.
de Relig. c. 7. n. 13. Sanch. l. 6. Decal. c. 4. n. 11.
& 12. sum. c. 1. n. 2. Verum licet violans regu-
las nullam coram Deo culpam haberes,
non inde excularis subire penam transgres-
sionibus præscriptam, quia hæc pœna, quæ
proprie pœna non est, sed quædam pœnalis-
tas, non ob culpam mortalem, sed Regularem
imponi potest. Suar. 10. 3. de Relig. l. 20. c. 7.
n. 16. & 10. 4. 17. 8. l. 1. c. 2. num. 6. Credi-
derim verò regulariter culpam venialem in
transgressione cuiusvis regulæ committi. Tum
quia non recto fine transgressor ducitur, sed
ex otiositate, torpore, ac libidine. Tum quia
occasionem exhibet Religiosæ disciplinæ la-
befactæ. Laym. l. 4. tr. 5. c. 8. n. 7. Valq. 1. 2. c.
2. d. 25. c. 3. n. 16. Sanch. l. 6. Decal. c. 4. n. 14.
Quæserim autem circa Religiosum, qui con-
suetudinem habet transgrediendi regulas sub
Escr. & Mend. Theol. Moral. Tom. VII.

nulla culpa obligâtes, vel obligantes ad veniale
tantum, an in peccati mortalis existat statu?

199
In mortali existit, quia assuetus transgredi
regulas, caret proposito firmo eas servandi: *non mortalis
existit.*
Ergo à perfectionis via deficit, quam assum-
ptione Religiosi status professus est. Ergo in
lethali culpæ statu persistit. Et quidem hæc
prava consuetudine affectus, non se vult
subiicere regulæ. Ergo illam contemnit: At
contemptus regulæ est mortale. Ergo sic D.
Th. 2. 2. q. 186. a. 9. Caietan. ibi.

200
Non existit in mortali per se loquendo,
qui intentionem servandi eiusmodi regulas
non habet. Quia consuetudo eam solum cul-
pam inducit, quam inducunt actus, ex qui-
bus coalescit: nam ab ipsis non distinguitur.
At actus, ex quibus consuetudo hæc coale-
scit, nullam culpam habet, vel tantum venia-
lem; nam amnes ille regulæ vel ad nullam
obligant culpam, vel ad venialem solum: Er-
go neque consuetudo mortalem inducit, trans-
gressionem. Ita Suar. 10. 4. de Relig. tr. 8. l. 1. c. 4.
a. num. 10. latè id confirmans Palao 10. 3. d. 4. de
statu Relig. pun. 3. n. 6.

201
Cum his longè probabilius opinor, quia
non est propositum transgressionis alicuius
obligationis sub mortali, (esto quod quis
propositum haberet illas nunquam obser-
vandi) cum omnes hæc regulæ obligationem
venialis piaculi non excedant. Neque in hoc
proposito est periculum mortale, ac proximè
transgrediendi aliquam regulam sub mortali
obligantem, si quidem comparari potest cum
illius firmæ observatione. Neque infertur, il-
lum hæc prava consuetudine regulas propriè
contemnere: alias quoties quis vellet aliquā
regulam violare, censendus esset illius con-
temptor esse, & peccati mortalis reus, quod
fallum proculdubio est. Requiritur etenim
ad contemptum ut regulam violet tanquam
inutilem, frivolum, & nullius considerationis:
vel eam violet animo determinato ob illius
transgressionem pœnæ se minime subiiciendi,
sed resistendi prælo, seculæ verò hac inten-
tione, nec propositum violandi regulas, nec il-
larum violatio est formalis contemptus. Nec
denique ex hoc proposito pravaque consue-
tudo fit, Religiosum à via perfectionis in-
cepta desistere in necessariis, qualia sunt ob-
servatio votorum, ac præceptorum Religio-
nis: licet in accidentibus, & leuem obliga-
tionem inducentibus deflectat. Dixere autem
Suarius & palao notanter *Per se peccatum
lethale non committere.* Nam per accidens
credunt sepe peccati lethalis reos esse Reli-
giosos huiusmodi, nisi efficaciter proponant,
ac procurent, ab ea prava consuetudine re-
cedere. Contingit autem hoc peccatum, cum
Religiosus advertit, ex suo irregulari modo
operandi grave detrimentum & sibi, & Reli-
gioni accidere.

S 2 DVBIUM

DV BIVM XLIX.

Praelatus Regularis potestne subditis praescribere expeditionem ad Indos, vel haereticos, aliosve infideles, eorum conversioni daturis operam

202
Plura reco-
lo circa
obedientia
obligatio-
nem.

Mihi certum, nequaquam posse Praelatum Religiosis sibi subditis praecipere, quae sunt absolute extra regulam. Quia nequit obligare suo praeepto subditos nisi secundum quod ipsi Religiosi se illi obediendo tradiderunt, est enim haec subiectio voluntaria. At Religiosi voto obedientie solum se tradiderunt obediendo in iis, quae secundum regulam fuerint. Ergo haec solum Praelatus praecipere poterit. Alias si qualibet honesta praecipere quiverit, potestatem haberet obligandi Religiosum, ad mutandum statum, quod falsum est. Igitur solum praecipere potest quae in regula obligante expressae, vel tacite continentur. Quia haec omnia obedientiae votum comprehendit. Aliquos tamen casus expendam, ex quibus alij colligi poterunt, an sub regula comprehendantur, & requiro in primis, an sub regula comprehendatur missio ad Indos, aliosve infideles, ita ut possit Praelatus sibi subditis hanc expeditionem imperare.

203
Praecipere
possunt ex
peditione ad
infideles.

Omnium Ordinum Praelati id praecipere possunt, omnium inquam, quorum institutum est, non solum propriae, sed etiam salutis proximorum incumbere. Quia ad hunc finem consequendum valde est eiusmodi expeditio necessaria. Sic aliqui Doctores, quos presso nomine memorat. P. Castro Palao 10. 3. d. 4. de statu Relig. p. 11. 4. n. 6. Sotus ita supponere videtur l. 7. de iust. g. 2. d. 4.

204
Id non pos-
sunt praeci-
pere.

Id non possunt praecipere. Quia ex solo illo fine generali procurandi proximorum salutem non satis probatur, sub regula illarum Religionum contineri missionem ad Indos, reliquosque infideles, & haereticos: quippe haec missio, horumque conversio, & si Ecclesiae valde sit necessaria, difficillima est, multisque periculis tum animae, tum corporis obnoxia: ad quae subeunda nemo praesumendus est obligatus ex generali promissione procurandi proximorum salutem, sed necessario requiritur specialis, ac expressa obligatio. Ita Suarez 10. 4. de Relig. tr. 10. l. 6. 4. n. 22. Lessius l. 2. c. 4. dub. 9. n. 77. Sanchez l. 6. Decal. c. 2. n. 47. Man. 10. 3. 99. Regul. 9. 19. a. 7. Lud. Lopez p. 1. instr. c. 36. vers. Et an Praelatus.

205
Cum his
opinor

Cum his opinor, dummodo in infidelium huiusmodi terris aliquis conventus Ordinis non sit edificatus. Nam si ibi conventus adesset, posset Praelatus Religiosos illic immittere, & ad ibi inhabitandum compellere. Quia non compelleret ad habitationem suae professioni alienam; sed maxime propriam, ac debitam, ut possit conservari. Nauar. comment. 3. de Regular. n. 22. Monuerim autem Religiosos Societatis Iesu non solum qui professi sunt quatuor votorum, sed omnes alios, tametsi solis biennij votis adstrictos immitti posse ad Indos, ac Sarracenos con-

vertendos, etiam si nulla domus, vel collegium Societatis ibi sit edificatum. Quia finis Societatis nobis cunctis propositus est, omnes Orbis peragrarare plagas, ubi maius Dei obsequium, & proximorum salus speratur.

DV BIVM L.

Religiosus ex vi Professionis factae ante regulae reformationem teneaturne eam reformatam observare?

Teneatur quidem, Quia illa non est nona austeritas, sed antiquae debita restitutio. Et quidem Religionis Praelato cum Capitulo generali concessum est, posse Religionem collapsam erigere, & constitutionibus denovo editis reparare, ne penitus depercat: sed hoc efficaciter praestare nequit, nisi simul valeat sibi subditos ad eam observantiam monitis, & praescriptis adducere: Ergo reformatione facta omnes Praelato circa eius observantiam obediunt. Sic Sylva. v. Relig. 6. q. 6. Az. 10. 1. l. 23. c. 11. q. 17. & 19. Valq. 1. 2. d. 154. c. 4. n. 15. Sanchez l. 6. Decal. c. 1. n. 35. plures citans Suarez 10. 3. de Relig. l. 10. c. 8. n. 19. Layman l. 4. tr. 5. c. 9. q. 4.

Non teneatur. Quia ex voto obedientiae solum quis obligari potest ad regulam observandam quatenus vigeret cum professio emittitur, non quatenus olim vigeat. Ita Castro Palao 10. 3. d. 4. de statu Relig. p. 11. 4. n. 11.

Ego autem cum eodem Doctore crediderim, primam sententiam solummodo esse veram casu, quo reformatio iudicaretur maxime expediens, seu moraliter necessaria, ad conservationem Religionis assumptae in statu relaxationis, vel mitigationis per legitimam consuetudinem introducta. Quia obligari tantum ille potest ad observandamque necessaria sunt ad illius secundum statum conservandam, utpote tacite, & in virtute saeculae obedientiae sub regula comprehensa: non tamen ad statuta quae necessaria non sunt moraliter ad regulam mitigatam conservationem, quia sub illo voto nec expresse, nec tacite continentur. Alias posset ad novam Religionem obligari. Quod si rogetur, quando indicabitur reformatio moraliter necessaria ad Religionis assumptae conservationem? ex Laymani calamo l. 4. tr. 5. c. 9. q. 4. conf. 2. respondeo. Tunc reformatio regulae necessaria videri debet ad Regularis Ordinis conservationem, si cum praesenti observatione paucissimi ad perfectionem Religiosam pervenire studeant: si cum scandalo, & querela saecularium vivat, ut expediret magis religionem dissolvere, quam ita continuari: si neque essentialia vota, v. g. quae ad paupertatem Religiosam spectant, communiter observentur. Sic Laymanus.

Seet. II. de Profes. Religiosa Dub. 209

D V B I V M L I.

*Abbatissa, vel Priorissa potestne, in
virtute sanctæ Obedientiæ suis
Monialibus præcipere.*

209 *Non potest.* **N**on potest. Quia Abbatissa (inre Ec-
clesiastico saltem) incapax est spiritua-
lis iurisdictionis: At ad imperandam ex
virtute obedientie iurisdictioni spiritualis vi-
detur requiri: nam ille modus imperandi
finem spirituale spectat. Sic Sanch. l. 6.
sum. c. 1. n. 2. Victoria de potest. Eccles. q. 2.
num. 4.

210 *Potest qui.* **P**otest quidem. Quia cum à Religione sit
constituta Monasterij gubernatrix, & hanc
gubernationem nequeat convenienter præ-
stare absque iurisdictione: ideo ad imperan-
da, quæ expedire iudicaverit ad sui Mona-
sterij temporalem, seu politicam gubernationem,
iurisdictioni est illi concessa. Vnde
potest Monialibus prohibere, ne cum exter-
nis loquantur, ne litteras scribant, vel acci-
pant, & alia similia, quæ recte gubernationi
domestice, & bono conventus nomini
congruunt. Ita Sotus in 4. dist. 20. q. 1. ar. 4.
Barthol. de Ledem. sum. ubi de clausura, dis-
fic. 4. dub. ult. Sanch. l. 6. Decal. c. 1. num. 17.
alios referens.

211 *Cum his
opinor.* **N**on solum hanc longe probabiliorem
sententiam esse affirmo, sed addico, Abbatissam
ex vi voti obedientie non modo præ-
cipere posse ea, quæ iuvant, quatenus recte
domus gubernationi congruunt; sed quatenus
accidunt spirituali cuiuscunque pro-
fectui: atque adeo præcipere posse omnia
illa, quæ iuxta regulas, & constitutiones
Monialis observare tenetur. Quia negari
non potest, quem posse voto simplici obli-
gari feminæ, vel laico obedire in iis, quæ
ipsi iudicaverint, ad eius spirituales pro-
fectum convenire, tamen ex hoc voto nul-
lam spirituales iurisdictionem obtineant.
Ergo credendum est ex intentione votum
emissum esse, cum id sit Religioni conve-
nientius.

D V B I V M L II.

*Religiosi ob delicta ad perpetuum carce-
rem vel ad vitæ remnes damnati pos-
suntne aufugere.*

212 **C**ertum est, Religiosum delinquentem
punitioni Prælati esse subiectum. Quia
est communitatis Regularis Pater, qui ra-
tione dominij professione acquisiti, & ratio-
ne iurisdictionis à Pontifice concessæ po-
testatem habet subditos puniendi. Vnde qui-
libet Regularis Prælati, etiam localis (nisi
ex consuetudine, aut constitutione Religio-
nis limitatum sit) potest Religiosum delin-
quentem excommunicationis, suspensionis,
Esco. & Mend. Theol. Moral. Tom. VII.

& interdicti personalis censuris innodare.
Quia huiusmodi potestatis concessio corre-
ptioni delinquentis, illiusque punitioni ne-
cessaria erat. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. l. 2.
c. 9. n. 4. Porro Abbatissa his spiritualibus pœ-
nis coercere, punireque nequit Monialem
delinquentem. Quia iurisdictione Ecclesia-
stica caret, solumque ei à Pontifice concedi-
tur potestas dominativa gubernationi domus
necessaria. Quoad pœnas vero corporales
atinet, nulli Regulari Prælati concessum est
subditum delinquentem mortis pœna puni-
re. Quia id interdicitur, cap. Cum non ab ho-
mine, de iudiciis. Idem dicendum de mutila-
tione, ac de verberatione publica. Quia hu-
iusmodi punitio aliena est à Religiosa pietate,
& eiusdem rationis cum pœna mortis.
Suar. c. 10. n. 1. & 2. Habet autem potestatem
pœna tritemium delinquentem afficere sub-
ditum, si delictum ei pœnæ sit obnoxium,
scandalosum inquam, & nimium grave.
Sanch. l. 6. Decal. c. 8. n. 16. Pœnas demum
incarcerationis temporales, aut perpetuas, ie-
iuniorum & alias similes potest infligere, &
subditus eas exequi obligatur. Quæsierim
autem; an obligati sint pœnam tritemis, aut
perpetui carceris exequi pœnam, an fugere
possint.

Non sunt obligati, sed possunt aufugere.

213 **Q**uia secularis his pœnis damnatus licet
potest fugere: extra humanam enim pote-
statem esse videtur eum obligare, ut in
seipsum exequatur pœnam adeo acerbam,
& duram: sed votum obedientie censendum
non est aliter obligare, quam præceptum:
obligatio enim voti instar præcepti est: Ergo
cum præceptum humanum ad exequendam
illam pœnam non extendatur, neque etiam
votum debet extendi. Sic Bañes 2. 2. q.
69. art. 4. post 5. concl. Indicat Suarius tom. 4.
de Relig. tr. 10. l. 1. c. 3. n. 4.

213 **O**bligati sunt exequi eas pœnas, nec au-
fugere possunt. Quia obligari potest Reli-
giolus ex voto obedientie non solum ad sus-
tinentiam iustam pœnam carceris, & tri-
temis, sed etiam ad eam non fugiendum,
cum condemnatus fuerit: at sic est præsu-
mendum quemlibet obligari velle, cum vo-
tum obedientie emittit: ergo fugere non
potest. Ita Sanch. l. 6. Decal. c. 8. n. 12. & 16.
Manu. tom. 2. qq. Regul. q. 22. art. 6. Sayr. in
claus. l. 12. c. 18. n. 9. Suar. ubi sn. 10. Salcedo
præf. c. 157. Palao tom. 3. d. 4. de statu Relig.
pun. 14. n. 10. Caiet. 2. 2. q. 69. art. 4. Nanar.
comment. 4. de Regular. n. 63.

214 **E**rgo quidem cum Sapientissimo meo Fer-
dinando de Castro Palao admodum eram
propensus ad primam sententiam sustinen-
dam: sed tamen cum eodem cogor secun-
dam probabiliorem quidem defendere com-
muniter à Doctoribus receptam. Quia licet
ex præcepto, & lege absolute quis non possit
obligari ad carcerem asperum non fugien-
dam: at ex obedientie voto potest obligari;
quia ita vovit. Certum tamen mihi, eum
fugere posse, si carcer ita sit durus, ut vitæ
periculum merito timeat, uti Navarrus, Say-
rus, Salcedo, & Saneius annotarunt.

Casu quo fas sit Religioso ex Sententia inferioris Prælati ad superiorem appellationem interponere: potestne (si occasio non suppetit appellandi) ad superiorem licentia ab inferiori non petita, iter arripere?

²¹⁵
Non potest. Non potest, quia Trident. *ses.* 4. Religiosis prohibet, à suis Conuentibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Ergo prohibet Concilium supradictum recessum. Sic Suar. *tom. 4. de Relig. tr. 8. l. 2. c. 11. n. 15.*

²¹⁶
Potest quidem. Potest quidem. Quia si in eo casu permittitur verbalis appellatio, etiam permitti debet appellatio realis, quæ facta ipso sit iuxta textum in *Cap. Delicti. 2. de appellat.* Neque Concilium credendum est hunc recessum interdixisse; nam interdiceret debitam naturæ defensionem; neque item præsumi potest Religiosum voluisse se adstringere ad petendam licentiam à superiore grauantem, quando moraliter est certus, petitam non fore concessuram: sed potius timet, ob id amplius se esse grauandum. Ita Nauar.

comment. 2. de Regular. n. 61. Sanchez l. 6. Decalog. cap. 8. num. 17. Barbosa remiss. Concilij ses. 2. c. 4. Manu. tom. 1. q. 99. Regul. q. 30. n. 3. & in sum. cap. 45. num. 40. Azor. tom. 1. l. 12. c. 11. quest. 7. Sa v. Religio, n. 71.

Verius longè censeo, te posse in supradicto casu ad superiorem arripere viam, si occasio non suppetit interponendi appellationem, nec superiorem grauantem licentiam concessuram præsumis. Neque obstat, recessum à monasterio prætextu accedendi ad superiorem qualibet ex causa vrgenti semper fuisse prohibitum, & Concilium aliquid nouum prohibere voluisse: in hoc namq; casu nil nouum prohibere, si huiusmodi progressum non prohibeat. Non inquam obstat, quia sufficit, si prohibitionem antiquam, & non satis cognitam renocet, si autem quis roget, quando nam licitum erit Religioso reculare superiorem suspectum, & reculatio sit admittenda? Respondeo, ei licere, quoties certitudine moraliter timet, superiorem grauitè & iniuste illum diuexaturum, quia stante graui & iniusta vexatione, ei licet appellatio. Ergo & reculatio licet ad vitandam eam grauem, & iniustam vexationem. Nam eo casu, quo permittitur appellatio, antecedens reculatio permittitur, vt colligitur manifestè ex textu in *Cap. Super eo el. 2. de appellationibus per argumentum à contrario.* Sanchez l. 6. Decalog. cap. 8. num. 111.

